

УДК 351

Г. П. Ситник,

доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування ІПК ДСЗ України

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ БЕЗПЕКОВОГО ВИМІРУ КОМПЕТЕНЦІЙ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

G. P. Sytnyk,

doctor of science in public administration, Professor, honored scientist and technician of Ukraine,
head of the Department of public administration and administration PKI SPSS Ukraine

CONCEPTUALIZATION THE MEASUREMENT OF SAFETY OF THE COMPETENCIES OF STATE OFFICERS

У статті обґрунтовано, що визначальною складовою навчальних програм підготовки та перепідготовки (підвищення кваліфікації) державних службовців для всіх ієрархічних рівня управління має бути орієнтація цих програм на реалізацію місії держави, яка визначає сенс її створення та існування, а саме: забезпечення безпеки суспільства та громадян, незалежно від того виконують вказані фахівці завдання, пов'язані з наданням соціальних, адміністративних чи управлінських послуг, тобто вказані програми мають передбачати опанування достатнім обсягом знань, умінь та практичних навичок, які дозволяють якісно та своєчасно вирішувати завдання щодо забезпечення безпеки людини, суспільства та держави в різних сферах їх життєдіяльності.

The article explains that the defining component of the educational programs of training and retraining (professional development) for public employees of all hierarchical levels of management should be the focus of these programs on the mission of the state, which determines the meaning of its creation and existence, namely: the security of society and citizens, regardless of these experts perform tasks associated with the provision of social, administrative or managerial services, that is, these programs should include mastery of sufficient knowledge, skills, and practical skills that enable you to efficiently and timely meet the challenges of human security, society and the state in various spheres of their life.

Ключові слова: місія держави, національна безпека, компетенції державного службовця, навчальні програми підготовки державних службовців.

Key words: mission of state, national security, the competence of the civil servant, the curricula for the training of civil servants.

Постановка проблеми. Динаміка та суперечливість процесів, які є визначальною причиною суспільно-політичних та соціально-економічних потрясінь національного та глобального масштабів, зумовлюють необхідність вирішення принципово нових завдань щодо підвищення ефективності національних систем державного управління, серед яких чільне місце посідає модернізація підготовки управлінських кадрів для вказаної системи у контексті розв'язання проблеми забезпечення національної безпеки України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Як правило, в Україні при розробці навчальних програм підготовки та перепідготовки (підвищення кваліфікації) державних службовців фактично ігнорується, те що їх визначальною функцією є створення відповідних умов для захищеності національних інтересів та нейтралізації небезпек здатності держави відстоювати ці інтереси [1]. Разом з тим, лейтмотивом виступів переважної частини вищих посадовців та політиків є питання забезпечення безпеки життєдіяльності людини (індивіда), суспільства та держави, що значною мірою знаходить своє відображення і в керівних документах стратегічного рівня [2-6]. З огляду на це, актуальним питанням є концептуалізація безпекового виміру компетенцій державного службовця, як передумова його врахування при розробці (модернізації) навчальних програм щодо їх підготовки (перепідготовки).

Метою статті є концептуалізація безпекового виміру професійних компетенцій державного службовця, конкретне змістовне наповнення якого (навчальні модулі, теми, питання тощо) має знайти своє відображення при розробці (модернізації) навчальних програм щодо їх підготовки (перепідготовки).

Виклад основного матеріалу. Очевидно, що перелік професійних компетенцій державного службовця та якість оволодіння ними мають бути адекватними завданням, визначених пріоритетами державної політики, у тому числі й щодо питань забезпечення національної безпеки. При вирішенні цих питань національні цінності та інтереси, як правило, розподіляють по групах. Наприклад, при розробці Стратегії національної безпеки виділяють три групи національних цінностей (інтересів): "безпека", "добробут", "справедливість" [7] (рис.1).

Рис. 1. Цінності суспільства та визначальні умови їх збереження та розвитку

Кожна група включає низку цінностей, збереження та розвиток яких є фундаментальною умовою виживання суспільства та держави, а відтак спонукають їх до відповідних дій. Так, прагнення до справедливості було лейтмотивом боротьби суспільства з тиранією впродовж останніх століть в європейських країнах, що знайшло своє відображення у їх законодавстві (права і свободи людини, право на приватну власність та особисте життя тощо). При цьому, саме безпека є не тільки цінністю, від наявності якої залежить виживання нації, а й передумовою збереження інших цінностей. З огляду на це головним пріоритетом державної політики будь-якої країни є забезпечення безпеки, що досягається перш за все за рахунок: збереження і зміцнення суверенітету і незалежності; збереження територіальної цілісності; гарантування недоторканості державних кордонів (Рис. 1). Тому виконання цих завдань можна розглядати як визначальні чинники виживання суспільства, його добробуту та прогресивного розвитку, а якість, системність та оперативність їх виконання визначають сутність, сенс існування та місію держави, а саме: забезпечення безпеки суспільства та людини (Рис. 2).

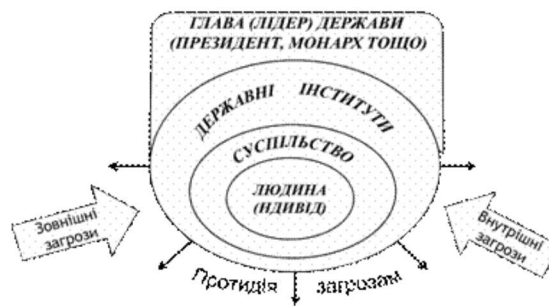

Рис. 2. Інтерпретація сенсу існування держави, який обумовлює її місію: забезпечення безпеки суспільства та людини (індивіда)

Разом з тим, серед науковців ніколи не було єдності поглядів як щодо трактування сутності феномену явища, яке інтерпретують поняттям "безпека", так і щодо першопричин походження, сенсу існування, місії та функцій держави. Так, безпека, як комплексна характеристика соціальної системи, розглядається у таких ракурсах [7-12] як: об'єктивна характеристика зовнішніх умов середовища функціонування соціальної системи; суб'єктивна оцінка умов функціонування соціальної системи; характеристика взаємовідносин всередині самої соціальної системи. При цьому, як свідчить історичний досвід, неефективність взаємодії елементів соціальної системи, зокрема, державних інститутів та інститутів громадянського суспільства породжують небезпеки, які можуть призвести до руйнації системи (держави). Урешті-решт, сучасні уявлення про безпеку людини (індивіда), соціальної групи, суспільства, держави, міжнародної спільноти знаходять відображення у її визначеннях, які, зокрема, акцентують увагу на таких аспектах безпеки як: стан захищеності системи; відсутність небезпеки; результат специфічної діяльності тих чи інших інститутів; сукупність чинників, що забезпечують життєздатність системи або сприятливі умови для її розвитку; культурно-історичні феномени розвитку.

Таким чином, сучасні уявлення про феномен безпеки є досить різними, що, безумовно, знаходить відображення і в керівних документах з питань забезпечення національної та міжнародної безпеки. Разом з тим, якщо сучасні підходи щодо з'ясування сутності феномену "безпеки" розглядати у контексті аналізу умов життєдіяльності соціальних систем, то можна дійти висновку, що за будь-якого його розуміння, це поняття характеризує: тенденції розвитку й умови життєдіяльності соціуму, його структур, інститутів, що визначаються відповідними настановами (політичними, правовими та ін.), за яких забезпечується збереження їх якісної визначеності та вільне функціонування, яке відповідає їх природі, а також певну захищеність функціонування соціуму від небезпек, яка є результатом еволюційного розвитку та наслідком діяльності соціальних інститутів. З огляду на це, рішення щодо забезпечення безпеки соціальної системи необхідно приймати на підставі аналізу динаміки її розвитку та функціонування, які можна описати та охарактеризувати за допомогою різних показників (індикаторів, індексів), вихід яких за деякі допустимі межі, призводить або до погіршення якості управління, або до невиконання завдань системи, а, зрештою, до її руйнування. Тому, у процесі державного управління необхідно відслідковувати параметри (індекси, індикатори), які визначають рівень безпеки соціальної системи.

Щодо ж до з'ясування першопричин походження (сутності процесу виникнення), сенсу існування, місії та основних функцій держави, то існують чимало теорій, серед яких зокрема: теологічна (божественна), патріархальна, расова, матеріалістична (класова), договірна. Як на нашу думку, в договірній теорії походження держави феномену безпеки відводиться центральне місце, а основні її положення тією чи іншою мірою реалізовані в найбільш успішних сьогодні країнах. Крім того, вона значною мірою вплинула на розвиток теорій соціального управління ("постіндустріального", "інформаційного", "сервісного" суспільства та інших).

Вважається, що формування основ договірної теорії походження держави, як системи поглядів, згідно з якими держава виникає у результаті договору між людьми із-за усвідомлення ними своїх нагальних потреб та інтересів завершилося у XVII-XVIII ст.ст., а першим, хто із системних позицій проаналізував проблеми безпеки і виживання держави, суспільства та окремого індивіда в контексті їх взаємодії, був автор ідеї "суспільного договору" Т. Гоббс [13]. На його думку, страх перед небезпеками об'єднує людей в суспільство, спонукає їх відмовитися від прагнення щодо необмеженого самоствердження. Люди, піклуючись про власну безпеку, делегують свою свободу абсолютній владі суверена, оскільки розуміють, що в разі вибору свободи безмежного самоствердження можуть залишитися в природному стані дикості, за якого ніхто не зможе їм гарантувати особисту недоторканність і безпеку. Тобто, за Т. Гоббсом, особиста безпека досягається тільки у сфері соціального загального, владою і силою абсолютного суверена. При цьому в ієрархії цінностей він на перше місце ставив життя і безпеку, оскільки був переконаний, що лише тією мірою, якою суверен забезпечує своїм підданам життя і безпеку, можна розраховувати на той чи інший рівень досягнутого при його правлінні добробуту, а пошук безпечних умов розвитку суспільства зумовлює місію державної влади.

Британський філософ Джон Локк також спирався на теорію "суспільного договору", але його уявлення про безпеку людини ґрунтувалися на поглядах про природу людину як істоту, яка не наділена від народження свавіллям, потягом до зла чи добра [14]. Головна теза Дж. Локка полягає в тому, що "суспільний договір" дійсно укладається для забезпечення безпеки, але якщо держава перестав гарантувати безпеку або навіть сама стає джерелом небезпеки для громадян, вони повинні мати можливість і мають право забезпечити свій захист від таких дій держави, і, таким чином, гарантувати собі найважливіші права. Принципово важливою є й теза Дж. Локка, що народ має право відібрати владу у тих, хто буде нехтувати його інтересами та вручити її іншим, більш гідним довіри. Тому виникає парадокс, народ, який одержав право скасовувати владу (якщо вона нехтує інтересами безпеки), може здійснити це право, але це повертає суспільство до стану "війни всіх проти всіх", тобто стану, який характеризується відсутністю безпеки.

Осмыслити сутність безпеки намагався і Гегель. Безпеці протистоїть свавілля, а носієм останнього, на його думку, є індивід, відокремлений від загального

права, [15]. Аналізуючи проблему забезпечення безпеки індивіда, держави і майна, Гегель віддає пріоритет безпеці держави, оскільки, на його думку, її забезпечення гарантує безпеку індивіда і майна, тому забезпечення безпеки держави є вищим ніж договірна природа держави, тобто за необхідності держава може вимагати, щоб життя і власність індивідів були принесені в жертву загальним інтересам.

Теорія “суспільного договору” у французького мислителя Жан-Жака Руссо, значно відрізняється від поглядів Т. Гоббса та Дж. Локка, оскільки, на його думку, державна влада має ґрунтуватися на волі та свободі кожної людини, а громадяни мають залишатися абсолютно вільними та не обмеженими діями держави навіть після укладення суспільного договору, тобто народ має право скинути владу, якщо цей договір не виконується, адже саме народ є носієм і джерелом влади [16].

Становлять інтерес і уявлення про взаємозв'язок держави та безпеки у філософії постмодерну, зокрема, на думку Ж. Бодрійяра сучасна епоха є епою гіперреальності, коли надбудова визначає базис, а її останнім bastiоном є смерть, оскільки тільки вона не має споживчої вартості і саме на ній базується будь-яка влада та економіка [17]. З огляду на це, на думку вченого, влада сама здійснює виробництво безпеки: починаючи від воєнної безпеки і закінчуючи страхуванням від нещасного випадку на виробництві. При цьому, у будь-якому разі йдеться фактично про конвертацію смерті, нещасного випадку, хвороби тощо в капіталістичний надприбуток. Ж. Бодрійяр убачає у такій еволюції поняття безпеки природний розвиток логічних передумов, що містилися вже в теорії “суспільного договору”, де суверен (влада) наділяється правом змусити померти і дозволити жити, але через симетрію з'являється нове право: право змусити жити і дозволити померти і повністю проявляється сутність та природна мета влади, а саме: контролювати життя як таке. Такі погляди на природу влади у представників філософії постмодерну зумовлюють й відповідні трансформації уявлень про сутність безпеки та інститутів держави. З одного боку, інститути зорієнтовані на захист громадян від збитків, нещасних випадків, безробіття тощо, тобто спектр гарантій індивідуальної безпеки максимально розширюється, але водночас розширюється і сфера контролю та можливостей влади. Внаслідок цього, за певних умов така “турбота” державної влади щодо безпеки громадян може стати загрозою для них самих.

Таким чином, починаючи з часів Т. Гоббса, безпека вважається основою державності, базовим інструментом колективного захисту людини і нації, а теорія та практика суспільного договору розвивалася. Так, її основні положення активно використовувалася у боротьбі з феодалістичною монархією в Європі, відображені в Декларації незалежності США, конституційно закріплені в сучасних правових державах. Разом з тим, очевидно, що для досягнення соціального порядку, що влаштовує більшість, потрібні ефективні механізми узгодження інтересів окремих людей і суспільних інститутів. Тому, актуальним є питання, якими мають бути ці механізми, оскільки досвід багатьох країн свідчить, що наявності законів і представницьких органів недостатньо для нормального функціонування суспільства та державних інститутів.

В цілому ж, усвідомлення безпеки як суспільної цінності визначає зміст діяльності провідних країн світу, а саме: створення умов, сприятливих для збереження та розвитку національних цінностей та, відповідно, є основою їх політики, при розробці та реалізації якої враховують, що чинниками, які здійснюють визначальний вплив на безпеку життєдіяльності людини (індивіда), суспільства та держави, зокрема, є: зростання ролі екологічних факторів у житті людства; необхідність врахування при розробці стратегій забезпечення безпеки еволюційних законів суспільного розвитку; важливість вибору стратегії національного розвитку, яка дозволяє гармонізувати його соціальні, економічні, політичні та гуманітарні аспекти; суперечливість та взаємозалежність національних, групових та особистісних інтересів.

Оскільки безпека є суспільною потребою, то базовим принципом її забезпечення є пошук суспільної злагоди щодо вирішення принципових питань вказаного розвитку, зокрема, щодо основних напрямків суспільно-політичних та соціально-економічних реформ, оскільки ці реформи, як правило, супроводжуються низкою криз, руйнують традиційні цінності та ідеологічно-світоглядні уявлення про безпеку життєдіяльності на рівні індивіда та суспільства в цілому. Вказані уявлення функціонують на рівні соціальних взаємодій і поведінки окремих індивідів, а в сучасних умовах глобалізації з'являється й вагомий міжнародний контекст (вплив).

У контексті викладеного вище, роль органів державної влади та органів місцевого самоврядування в процесі вирішення питань щодо забезпечення безпеки полягає у визначенні засобів і способів задоволення потреб у безпеці соціальних суб'єктів, а визначатися ці потреби повинні в результаті широкої громадської дискусії та залученням представників бізнес структур (рис.3).

Рис. 3. Принципова схема реалізації місії держави (сучасне уявлення)

При цьому основними функціями, що характеризують вплив держави на забезпечення безпеки соціуму є функції: соціального прогнозування безпеки в суспільстві; формування пріоритетів щодо забезпечення безпеки; синхронізації зусиль інструментів державної влади в їх дії на безпеку в соціумі; сприяння соціальним перетворенням, що забезпечують стабільний рівень безпеки в суспільстві; підтримки демократичних перетворень у сфері безпеки; інтеграції і координації міжнародної співпраці у сфері безпеки.

З огляду на викладене вище, очевидно, що державні службовці та представники органів місцевого самоврядування зобов'язані мати необхідний обсяг знань, вмінь та практичних навичок, які б дозволяли їм у своїй практичній діяльності враховувати вплив вказаних чинників на забезпечення безпеки життєдіяльності людини (індивіда), суспільства та держави.

З іншого боку, в Україні на офіційному рівні визначено, що головною метою держави є формування демократичного суспільства європейського стандарту, складовими якого, зокрема є: державний суверенітет, громадянське суспільство, соціально-економічна та суспільно-політична стабільність, розвиток творчого потенціалу особистості. Виконаний нами аналіз поточних та перспективних напрямів діяльності та завдань органів державної влади, які передбачені керівними документами стратегічного рівня, це підтверджує та дозволяє дійти висновку, що більше половини із них прямо або опосередковано відображають необхідність практичної реалізації головної місії держави: забезпечення безпеки суспільства та громадян. Наприклад, в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС [18] із 24 напрямів 14 прямо або опосередковано стосуються забезпечення безпеки громадян, а в Плані заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку “Україна-2020” [4], відповідно із 78 напрямів, таких 41 напрямком.

Висновки. Таким чином, при розробці навчальних програм, метою яких є підготовка та перепідготовка (підвищення кваліфікації) державних службовців, принципово важливим є врахування наступного.

1. Опанування базовими компетенціями, які дозволяють дати загальні знання, уміння та практичні навички щодо реалізації головної місії держави: забезпечення безпеки суспільства та людини (індивіда).
2. Будь-які види діяльності державних службовців мають передбачати наявність у них знань, вмінь та практичних навичок (професійних компетенцій), зорієнтованих на збереження та розвиток базових цінностей суспільства, які, по суті, є критеріями комплексного володіння ними інструментами влади, зокрема, щодо економічних інструментів влади, то організаційно-управлінська компетенція, має передбачати володіння інструментарієм організації діяльності органу публічної влади з питань економічного супроводження державної політики забезпечення національної безпеки та протидії загрозам національній безпеці в економічній, соціальній, екологічній сферах, а адміністративна компетенція - планування економічних заходів органу публічної влади щодо забезпечення національної безпеки та застосування методів антикризового управління у сфері економічної та соціальної безпеки

3. Практичну реалізацію схеми реалізації головної місії держави представниками корпусу державних службовців, територіальних громад, інститутів громадянського суспільства та бізнес-структур (див. Рис. 3);

4. Програми мають принципово відрізнятися від навчальних програм підготовки інших фахівців-управлінців, діяльність яких пов'язана, наприклад, з управлінням виробничим процесом тим, що знання та практичні навички державних службовців мають бути перш за все зорієнтовані на реалізацію місії держави: забезпечення безпеки суспільства та людини (індивіду), незалежно від того виконують вони функції та завдання, пов'язані з наданням соціальних, адміністративних чи управлінських послуг, а також незалежно від рівня підготовки (кваліфікації) та ієрархічного рівня управління (рівня застосування інструментів влади). Це означає, що нормативні та варіативні навчальні дисципліни вказаних навчальних програм мають передбачати опанування обсягом знань, умінь та навичок, які дозволяють здійснювати системний аналіз загроз безпеці людини (індивіду), суспільству та державі (в політичній, економічній, соціальній та гуманітарній сферах їх життєдіяльності), готувати та практично реалізовувати пропозиції щодо адекватного реагування на вказані загрози. Очевидно, що ступінь та повнота вказаного аналізу (поточний, середньостроковий, довгостроковий, регіональний, загальнодержавний, глобальний, галузевий тощо) та відповідні пропозиції щодо реагування на загрози залежать від міри оволодіння необхідними компетенціями яка, в свою чергу, зумовлена функціями та завданнями ієрархічного рівня управління, тобто рівня застосування інструментів влади.

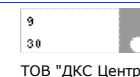
5. Оцінювання результатів навчання в межах кожної навчальної дисципліни будь-якої навчальної програми має передбачати оцінку навичок щодо розробки документів: аналітичних оглядів, стратегій, пропозицій щодо змін до чинного законодавства тощо, основою яких має бути системний аналіз загроз безпеці життєдіяльності людини (індивіду), суспільству та державі в політичній, економічній, соціальній та гуманітарній сферах, а також оцінку навичок щодо практичної реалізації вказаних документів.

Перспективи подальших досліджень полягають в обґрунтуванні переліку професійних компетенцій державного службовця у контексті їх спроможності щодо реагування на загрози національним інтересам і на цій основі переліку навчальних модулів та тем, які мають бути відображені в навчальних програмах щодо їх підготовки (перепідготовки).

Список використаної літератури.

1. Інституційне забезпечення кадрової політики у публічному управлінні: місія, роль та місце Національної академії державного управління при Президентові України : наук. доп. / авт. кол. : Ю.В. Ковбасюк, А.І. Семенченко, Ю.П. Сурмін та ін. ; за заг. ред. д-ра держ. упр., проф. Ю.В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2015. – 160 с.
2. Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020” : указ Президента України від 12 січня 2015 року №5/2015 [Електронний ресурс] Офіційне представництво Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>. – Назва з екрана.
3. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2014 року № 26-VIII : постанова Верховної Ради України [Електронний ресурс] Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/26-19_ – Назва з екрана.
4. Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку “Україна-2020” у 2015 році : розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 року № 213-р. [Електронний ресурс] Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-%D1%80>. – Назва з екрана.
5. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України “Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році”. – К. : НІСД, 2015. – 684 с.
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України” : указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015 [Електронний ресурс] Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/287/2015/paran7#n7>. – Назва з екрана.
7. Глобальна та національна безпека: підручник / авт.кол.: В.І.Абрамов, Г.П.Ситник, В.Ф.Смолянюк та інш.; за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ: НАДУ, 2016, 2017. – 784 с.
8. Ситник Г.П. Національна безпека України: теорія і практика : монографія / Г.П. Ситник, В.М. Олуйко, М.П. Вавринчук / за заг. ред. Г. П. Ситника. – Хмельницький ; К. : Кондор, 2007. – 616 с.
9. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підручник / Г.П.Ситник. – К.: НАДУ, 2012. – 544 с.
10. Маньков В.Д. Безопасность общества и человека в современном мире / В.Д. Маньков. – СПб.: Политехника, 2005. – 551с.
11. Возжеников А.В. Общая теория национальной безопасности: учебн. / А.В. Возжеников, Н.В. Кривельская, И.К.Макаренко и др.; под общ. ред. А.А. Прохожаева. – М.: Изд-во РАГС, 2002. – 320 с.
12. Викторов А.Ш. Введение в социологию безопасности: курс лекций / А.Ш. Викторов. – М.: “Канон +” РООИ “Реабилитация” : ОИ “Реабилитация”, 2008 . – 567 с.
13. Гоббс Т. Левіафан, або Матерія, форма і влада держави церковного і цивільного. твори: У 2 тт. Т.2. – М.: Думка, 1991. – 736 с.
14. Локк Дж. Твори: У 3 т. Т. 3. – М.: Думка, 1988 – С. 137-405.
15. Гегель Г. Основи філософії права, або природне право і державознавство : пер. с нем. / Г.Гегель ; Пер. Р. Осадчук, Микола Кушнір . – Київ : Юніверс, 2000 . – 329 с.
16. Руссо Ж.Ж. Про суспільний договір. Трактати / Ж.Ж.Руссо. – М.: “КАНОН-прес”, “Кучкова поле”, 1998. – 416 с.
17. Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть / Ж. Бодрийяр – М: Добросвет, 2000 – 387 с.
18. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [Електронний ресурс] Урядовий портал. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=246581344. – Назва з екрана.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2017 р.

ТОВ "ДКС Центр"